

TRIBUNAL DE JUSTICIA DE LAS COMUNIDADES EUROPEAS  
SODNÍ DVŮR EVROPSKÝCH SPOLEČENSTVÍ  
DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABERS DOMSTOL  
GERICHTSHOF DER EUROPÄISCHEN GEMEINSCHAFTEN  
EUROOPA ÜHENDUSTE KOHUS  
ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ  
COURT OF JUSTICE OF THE EUROPEAN COMMUNITIES  
COUR DE JUSTICE DES COMMUNAUTÉS EUROPÉENNES  
CÚIRT BHREITHIÚNAIS NA gCÓMHPHOBAL EORPACH  
CORTE DI GIUSTIZIA DELLE COMUNITÀ EUROPEE  
EIROPAS KOPIENU TIESA



EUROPOS BENDRIJŲ TEISINGUMO TEISMAS  
EURÓPAI KÖZÖSSÉGEK BÍRÓSÁGA  
IL-QORTI TAL-GUSTIZZJA TAL-KOMUNITAJIET EWROPEJ  
HOF VAN JUSTITIE VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN  
TRYBUNAŁ SPRAWIEDLIWOŚCI WSPÓLNOT EUROPEJSKICH  
TRIBUNAL DE JUSTIÇA DAS COMUNIDADES EUROPEIAS  
SÚDNY DVOR EURÓPSKYCH SPOLOČENSTEV  
SODIŠČE EVROPSKIH SKUPNOSTI  
EUROOPAN YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN  
EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS DOMSTOL

Τύπος και Πληροφόρηση

**ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ ΤΥΠΟΥ αριθ. 59/05/EL**

16 Ιουνίου 2005

Απόφαση του Δικαστηρίου στην υπόθεση C-105/03

*Maria Pupino*

**ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΑΝΑΓΝΩΡΙΖΕΙ ΟΤΙ Η ΑΡΧΗ ΤΗΣ ΣΥΜΦΩΝΗΣ ΜΕ ΤΟ  
ΚΟΙΝΟΤΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ ΕΡΜΗΝΕΙΑΣ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ ΕΧΕΙ ΕΦΑΡΜΟΓΗ  
ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΗΣ ΚΑΙ ΔΙΚΑΣΤΙΚΗΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΣΕ  
ΠΟΙΝΙΚΕΣ ΥΠΟΘΕΣΕΙΣ**

*Τα εθνικά δικαστήρια πρέπει να έχουν, εντός των ορίων που θέτει το εθνικό δίκαιο, τη δυνατότητα να επιτρέπουν στα παιδιά μικρής ηλικίας που ισχυρίζονται ότι κακοποιήθηκαν να καταθέτουν υπό τις κατάλληλες συνθήκες προστασίας*

Στην Ιταλία η ποινική διαδικασία περιλαμβάνει δύο αυτοτελείς φάσεις: τη φάση της προκαταρκτικής εξέτασης ή/και της ανάκρισης, κατά την οποία διεξάγονται οι αναγκαίες έρευνες και συλλέγονται τα αποδεικτικά στοιχεία με βάση τα οποία θα κριθεί αν η υπόθεση θα τεθεί στο αρχείο ή θα συνεχιστεί η διαδικασία, και τη φάση της διαδικασίας στο ακροατήριο, κατά την οποία διεξάγεται η αποδεικτική διαδικασία.

Η αποδεικτική διαδικασία μπορεί να διεξαχθεί ήδη κατά την προκαταρκτική εξέταση ή την ανάκριση, εφόσον πρόκειται για έγκλημα κατά της γενετήσιας ελευθερίας και το θύμα δεν έχει συμπληρώσει το 16ο έτος της ηλικίας του. Στην περίπτωση αυτή η κατάθεση που πραγματοποιείται κατά την πρώτη αυτή φάση δεν χρειάζεται να επαναληφθεί κατά τη διαδικασία στο ακροατήριο για να αποκτήσει αξία πλήρους απόδειξης. Οι παρεκκλίσεις αυτές αποσκοπούν στην προστασία της αξιοπρέπειας, της ιδιωτικής ζωής και της προσωπικότητας του μάρτυρα, όταν το θύμα είναι ανήλικος.

Στο πλαίσιο ποινικής διαδικασίας που εκκρεμεί ενώπιον ενός giudice per le indagini preliminari, μια νηπιαγωγός κατηγορείται ότι προέβη επανειλημμένα σε καταχρηστική χρήση σωφρονιστικών μέσων σε βάρος ορισμένων μαθητών της που, κατά τον χρόνο των περιστατικών, δεν είχαν συμπληρώσει το πέμπτο έτος της ηλικίας τους, και συγκεκριμένα ότι τους χτυπούσε κατά σύστημα, τους απειλούσε ότι θα τους χορηγήσει ηρεμιστικά και ότι θα τους κλείσει το στόμα με λευκοπλάστη και ότι τους εμπόδιζε να πηγαίνουν στην τουαλέτα.

Ο εισαγγελέας ζήτησε από τον giudice per le indagini preliminari να εξετάσει ως μάρτυρες οκτώ παιδιά που είχαν υπάρξει μάρτυρες και θύματα των σχετικών πράξεων και να πραγματοποιηθεί η εξέταση αυτή πριν από την ακροαματική διαδικασία, σε ειδικό χώρο φορέα κοινωνικής πρόνοιας και υπό συνθήκες που να διασφαλίζουν την αξιοπρέπεια, την ιδιωτική ζωή και την ψυχική γαλήνη των παιδιών αυτών. Κατά τον εισαγγελέα, η αποδεικτική διαδικασία δεν μπορούσε να καθυστερήσει μέχρι τη συζήτηση στο ακροατήριο λόγω της πολύ μικρής ηλικίας των μαρτύρων και των αναπόφευκτων σε αυτή την ηλικία μεταβολών της ψυχολογικής τους κατάστασης, καθώς και λόγω μιας πιθανής διαδικασίας ψυχολογικής απόθησης. Κατά την κατηγορούμενη, το αίτημα αυτό δεν καλυπτόταν από καμία από τις περιπτώσεις που προβλέπει ο ιταλικός Κώδικας Ποινικής Δικονομίας.

Το ιταλικό δικαστήριο που είχε επιληφθεί της υποθέσεως υπέβαλε στο Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων το ερώτημα αν, ενόψει της απόφασης-πλαίσιο του Συμβουλίου σχετικά με το καθεστώς των θυμάτων σε ποινικές διαδικασίες<sup>1</sup>, το εθνικό δικαστήριο πρέπει να έχει τη δυνατότητα να επιτρέπει στα παιδιά μικρής ηλικίας που ισχυρίζονται ότι κακοποιήθηκαν να καταθέτουν υπό τις κατάλληλες συνθήκες προστασίας, εκτός διαδικασίας στο ακροατήριο, και μάλιστα πριν από την έναρξή της.

Το Δικαστήριο υπενθυμίζει καταρχάς ότι η απόφαση-πλαίσιο εκδόθηκε με βάση τις διατάξεις της Συνθήκης ΕΕ για την αστυνομική και δικαστική συνεργασία σε ποινικές υποθέσεις. Προϋπόθεση της αρμοδιότητας του Δικαστηρίου να εκδίδει προδικαστικές αποφάσεις ως προς τις διατάξεις αυτές είναι η δήλωση του οικείου κράτους μέλους ότι αποδέχεται την αρμοδιότητα αυτή. Η Ιταλία έχει προβεί σε τέτοια δήλωση.

Το Δικαστήριο τονίζει ότι το ιταλικό δικαστήριο είναι υποχρεωμένο, κατά την εφαρμογή του εθνικού δικαίου, να το ερμηνεύει, κατά το μέτρο του δυνατού, σύμφωνα με το γράμμα και τον σκοπό της απόφασης-πλαίσιο, ώστε να επιτυγχάνεται το αποτέλεσμα που επιδιώκει η απόφαση αυτή.

Το Δικαστήριο τονίζει ότι, σύμφωνα με την απόφαση-πλαίσιο, τα κράτη μέλη κατοχυρώνουν τη δυνατότητα των θυμάτων να ακούγονται κατά την ποινική διαδικασία και λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα ώστε οι αρχές τους να εξετάζουν τα θύματα μόνον καθόσον είναι αναγκαίο για τους σκοπούς της διαδικασίας αυτής. Ο στόχος είναι να διασφαλίζεται στα θύματα μεταχείριση που να βασίζεται στον σεβασμό της αξιοπρέπειάς τους κατά τη διαδικασία και να διασφαλίζεται ότι τα ιδιαιτέρως ευάλωτα θύματα μπορούν να τυγχάνουν ειδικής μεταχείρισης, που ανταποκρίνεται με τον καλύτερο τρόπο στην κατάστασή τους. Τα κράτη μέλη πρέπει επίσης να μεριμνούν ώστε, όταν είναι αναγκαίο για την προστασία των θυμάτων από τις συνέπειες της κατάθεσής τους σε δημόσια συνεδρίαση, τα θύματα αυτά να καταθέτουν υπό συνθήκες οι οποίες καθιστούν δυνατή την επίτευξη του στόχου αυτού.

Η απόφαση-πλαίσιο δεν ορίζει την έννοια του «ευάλωτου», αλλά, όταν πρόκειται για παιδιά μικρής ηλικίας που ισχυρίζονται ότι κακοποιήθηκαν, τα παιδιά αυτά μπορούν να χαρακτηριστούν ευάλωτα, ώστε να τους παρασχεθεί ειδική προστασία.

Το Δικαστήριο διευκρινίζει ότι οι συνθήκες της εξέτασης των μαρτύρων πρέπει να είναι συμβατές προς τις θεμελιώδεις αρχές του δικαίου του οικείου κράτους μέλους.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση σέβεται επίσης τα θεμελιώδη δικαιώματα, όπως κατοχυρώνονται με την Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των

---

<sup>1</sup> Απόφαση-πλαίσιο 2001/220/ΔΕΥ, της 15ης Μαρτίου 2001 (ΕΕ L 82, σ. 1).

Θεμελιωδών Ελευθεριών<sup>2</sup> και όπως προκύπτουν από τις κοινές συνταγματικές παραδόσεις των κρατών μελών, ως γενικές αρχές του κοινοτικού δικαίου. Η απόφαση-πλαίσιο πρέπει συνεπώς να ερμηνεύεται κατά τρόπο ώστε να γίνονται σεβαστά τα θεμελιώδη αυτά δικαιώματα, μεταξύ των οποίων καταλέγεται το δικαίωμα για δίκαιη δίκη.

Το Δικαστήριο αποφαινεται ότι το εθνικό δικαστήριο πρέπει να έχει τη δυνατότητα να επιτρέπει στα παιδιά μικρής ηλικίας που ισχυρίζονται ότι κακοποιήθηκαν να καταθέτουν υπό συνθήκες που τους διασφαλίζουν επαρκή βαθμό προστασίας, π.χ. εκτός διαδικασίας στο ακροατήριο, και μάλιστα πριν από την έναρξή της.

*Ανεπίσημο έγγραφο προοριζόμενο για τα μέσα μαζικής ενημερώσεως, το οποίο δεν δεσμεύει το Δικαστήριο.*

*Γλώσσες στις οποίες διατίθεται: DE, EL, EN, ES, FR, IT, HU, NL, PL, PT*

*Το πλήρες κείμενο της αποφάσεως βρίσκεται στην ιστοσελίδα του Δικαστηρίου*

*<http://curia.eu.int/jurisp/cgi-bin/form.pl?lang=el>*

*Μπορείτε, κατά κανόνα, να το συμβουλευθείτε από τις 12 το μεσημέρι, ώρα Κεντρικής Ευρώπης, της ημέρας δημοσιεύσεως της αποφάσεως.*

*Για περισσότερες πληροφορίες επικοινωνήστε με την κα Estella Cigna-Angelidis*

*Τηλ.: (00352) 4303 2582 Fax: (00352) 4303 2674*

---

<sup>2</sup> Υπογράφηκε στη Ρώμη στις 4 Νοεμβρίου 1950.